

20220216

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Stiftelsen Dansens Hus yttrande över betänkandet Från kris till kraft – återstart för kulturen SOU 2021:77

Stiftelsen Dansens Hus har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovan rubricerat betänkande, vilka anges nedan.

Stiftelsen Dansens Hus ställer även bakom det yttrande som branschorganisationen Svensk Scenkonst lämnar i ärendet.

Bakgrund Stiftelsen Dansens Hus

Stiftelsen Dansens Hus är en internationell gästspelsscen för samtida dans och en drivande kraft för utveckling och förnyelse av den samtida dansen på både nationell och internationell nivå. På husets tre scener presenterar nationella och internationella koreografer sina gästspel. Dansens Hus uppdrag och ändamål är att tillförsäkra dansens plats och angelägenhet i samhället genom att presentera svensk och internationell koreografi, dans och närliggande konstformer. Vi har även i uppgift att verka för danskonstens utveckling, tillgänglighet och mångfald.

För att stärka dansens infrastruktur arbetar Dansens Hus med flera verktyg. Några av dessa är residens, visningar och samproduktioner, samt samarbeten och samverkan mellan fältets aktörer. Utöver samarbeten med enskilda aktörer är Dansens Hus också part i Dansnät Sverige, medlem i internationella nätverken European Dancehouse Network och Aerowaves.

Stiftelsen Dansens Hus grundades 1991 av Kungliga Operan, Riksteatern, Göteborgsoperan, Skånes Dansteater, Danscentrum, Dansmuseet och Östgötateatern.

Generella synpunkter

Stiftelsen Dansens Hus välkomnar det initiativ regeringen tog med tillsättandet av utredningen och att den inte endast skulle göra en översyn av pandemins konsekvenser och vilka lärdomar som kan dras, utan också syfta till att ”skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra för ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige.” Vi ser positivt på att utredningen både i analys och förslag beskriver de svagheter som redan

innan pandemin existerar i kulturens infrastruktur, och att den även till viss del lyfter upp strukturella åtgärder.

De insatser som genomförs för att stärka kulturens infrastruktur bör syfta till att möjliggöra hållbara förutsättningar för skapandeprocesser, stärka de konstnärliga kvalitéerna och den konstnärliga friheten. En förutsättning för detta i sin tur är en förbättring av kulturskaparnas villkor.

Pandemin har synliggjort de utmaningar som är och alltid varit den samtida dansens verklighet. Dansens har, i jämförelse med annan scenkonst, en svagare infrastruktur när det kommer till möjligheter att producera och presentera sin konstform. Det gäller framför allt koreografer och dansare som är verksamma inom det fria fältet. De sammantagna resurser som tilldelas dans är små, det finns få utövare som har fasta anställningar och till skillnad från exempelvis teater så finns i Sverige endast ett fåtal scener som producerar och presenterar dans. Vi bekräftar därmed betänkandets analys av den samtida dansens extra sköra infrastruktur och den ekonomiska utsatthet som dansens upphovspersoner och utövare verkar inom.

Det kommer att ta flera år för kulturen och dess aktörer att återhämta sig från kunskaps- och kompetenstapp och de förödande finansiella omständigheterna som framför allt kulturskapare inom det fria fältet har levt under dessa två år.

Vi delar betänkandets analys att det nu är nödvändigt med akuta stödåtgärder och att en resurstillförsel sker under de kommande åren för att säkerställa kulturens återstart, men betonar att insatserna som nu genomförs inte bara bör fokusera på en återstart utan ta ett långsiktigt perspektiv på de behov som finns.

Generellt är det en utmaning att överblicka pandemins konsekvenser för konsten, dess upphovspersoner och utövare eftersom vi i nuläget befinner oss i pandemin, om än i dess slutskede. Även publikens framtida beteende är i nuläget svårt att förutse, även om vi vet att det från många håll finns en stor längtan tillbaka till salongerna för att möta dansen levande på scen.

Stiftelsen Dansens Hus synpunkter

7.2 Förslag för kulturens återstart

7.2.1 Återstartstipendier

Dansens Hus gör i likhet med utredningen bedömningen att det kommer ta tid för kulturarbetsmarknaden att återhämta sig. Vi ställer oss positiva till utredningens förslag när vi ser att stipendier och bidrag är en viktig del i att ge kulturskaparna möjlighet att utveckla sina konstnärskap, att ge sina idéer form och tillslut komma till premiär med färdiga produktioner.

7.2.2 Återstarts- och utvecklingsstöd för en starkare kultursektor

Dansens Hus delar betänkandets beskrivning att det krävs stöd på kort och lång sikt som också kan anpassas efter analys och behov. Vi ställer oss positiva till att ett fokus riktas till aktörer inom det fria fältet. Den i betänkandet angivna summan ser vi dock som alltför låg för att på allvar kunna tillgodose ens de mest akuta behoven. Vi välkomnar regionala anslag i

Samverkansmodellen för att motverka de traditionellt svaga strukturerna i dansfältet när det finns ett stort behov av en starkare infrastruktur även på regional nivå.

7.2.4 Stärk allianserna

Dansens Hus ställer sig bakom förslaget att allianserna stärks genom ytterligare 30 miljoner som fördelas av Kulturrådet. Dansalliansen fyller en viktig funktion för det fria fältets överlevnad och en förstärkning av resurserna bör ha en längre tidshorisont. För att kunna fungera fullt ut som en motor för att fler dansare ges en försörjning och kan skapa fler verk, och nå en publik krävs också att resurser tillförs de aktörer och koreografer som anställer dansare.

7.3 Långsiktig förstärkning av kulturens ekonomiska förutsättningar

7.3.1 Stärk stödet för den fria kulturen

Dansens Hus välkomnar generellt en förstärkning av bidrag till det fria fältet. Mot bakgrund av den initiala beskrivningen av dansens förutsättningar ställer vi oss inte bakom analysen att en öronmärkning av medlen till dans och cirkus skulle hämma utvecklingen. Tvärtom ser vi det som centralt för danskonstformens fortlevnad och utveckling med resurser som är öronmärkte till detta specifika område. Det är ett bra tillfälle att rikta ljuset mot just den samtida dansen och det faktum att många dansare och koreografer under och efter pandemin har lämnat konstformen.

7.3.2 Stärk stödet för konstnärer

Dansens Hus välkomnar förstärkta anslag för bidrag till danskonstnärer. Till frågan om hur stipendier ska hanteras i trygghetssystemen, som berörs i avsnitt 7.5.1, är Dansens Hus av samma åsikt som den som anförs av KLYS i deras valprogram, att stipendier och bidrag bör vara sjukersättnings- och pensionsgrundande.

7.3.3 Stärk kultursamverkansmodellen

Dansens Hus ser positivt på att det tillförs mer medel till samverkansmodellen, gärna permanent då den regionala kulturen är underfinansierad. Dansen produceras idag ofta för att turnera och med ökade permanenta resurser till samverkansmodellen skapas också möjligheter för fler publika möten för samtida dans.

7.4 Stärk internationellt utbyte och samverkan

Dansens Hus ser positivt på betänkandets förslag om ökat stöd till internationellt utbyte. Genom våra internationella nätverk ser vi hur viktiga kunskaps- och erfarenhetsutbyte är för att utveckla de konstnärliga kvalitéerna i koreografernas konstnärskap. Möjlighet att turnera internationellt är nödvändig för att skapa större livskraftighet för aktörer i den samtida dansen.

Vi ser också positivt på utredningens förslag om förstärkning av medlen för medfinansiering av svenska kulturaktörers medverkan i projekt inom EU-programmet Kreativa Europa, när det skapar bättre möjligheter för svenska kulturaktörer att ansöka om medel.

7.8 Stärk kulturskolan och kultur i skolan

Dansens Hus ser positivt på betänkandets förslag om en permanent förstärkning av resurserna till kulturskolan. Möjlighet att ta del av undervisning inom dans i skolåldern säkerställer att barn får möjlighet att utvecklas konstnärligt, oberoende om man redan har mött konstformen i hemmet eller om den alls finns tillgänglig i närområdet.

Att barn och unga ges möjlighet att tidigt komma i kontakt med dans sänker tröskeln för att tillägna sig konstformen senare i livet. Att tidigt ge tillgång till dans och andra konstformer kan väcka intresse hos fler unga, oavsett socioekonomisk bakgrund. På så sätt skapas också en större bredd i återväxten inom både publik- som utövarledet. Genom att introducera barn och unga för konst och kultur har Kulturskolan en viktig roll i arbetet med att motverka snedrekryteringen till konstnärliga högskolor.

På samma sätt som Kulturskolan bidrar till ungas förståelse för olika konstuttryck skapar kultur i skolan en växelverkan tillsammans med Kulturskolan som säkerställer att alla barn kommer i kontakt med konst och kultur.

7.9 Bredda deltagandet och minska snedrekryteringen i kulturlivet

Dansens Hus ser behovet av att arbeta aktivt för att minska den snedrekrytering som idag finns i samhället. Ett ojämlikt deltagande i konst och kultur är ett hinder för ett demokratiskt samhälle. Ett medskick till förslagen som omnämns är att fokus behöver ligga på konkret handling, snarare än fortsatt analysarbete. Idag finns kunskap om förhållanden och många organisationer och aktörer arbetar också för förändring. Dessa behöver ges större spridning. Fokus bör därför i framtida åtgärder ligga på att skapa konkreta modeller för att bryta snedrekrytering och ett ojämlikt deltagande som kan användas brett av många olika aktörer.

Stiftelsen Dansens Hus

Charlotta Gustavsson, administrativ chef Dansens Hus